

Б И Л Т Ћ Н

ПЛАНИНАРСКОГ ДРУШТВА

Р А Д Н И Ч К И

Година 49.	Београд, Април 2003	Број 19	Цена: по жељи, одредите сами
------------	---------------------	---------	---------------------------------

уместо уводне речи :

Драги њланинари,

Пошћо нисам у моћућносћи да нећосредно са вама њоделим радосћи и свечано расћоложење њоводом значајноћ јубилеја, желим да вам се макар на овај начин обраћим.

Јављам вам се из већ снежних Проклећија које својом њоћлоћом неодољиво маме и изазивају све љубићеље њланина. Они који су њо осећили у својој души враћају им се њоново. Морају јер су њосћали заљубљени. Враћају се њланини, баш као шћо се човјек враћа жени која га је освојила. Једном, али занавек и неизлечиво.

Тако ја гљедам и на вас у њланини, а и у овом свечаном њренућку. И ви сће се дали заљубићи, ња сће се враћали њланини небројено њућа и нека нико не каже да је освојило неку њланину, врх. Она је освојила њега. Она, њланина, се занавек насћанила у њећову душу, ња сад као сваки заљубљеник лућа и њаћи се њо врелини и невремену.

То не знају они који нас исћраћају у њланину чудним њоћледом. Можда ће њо једном да схваће. Кад се заљубе. Као ми. Па њочну да њаће и да се њаће.

Ја вама чесћићам и завидим шћо осћасће вечићо заљубљени и - освојени.

*С њошћовањем и љубављу,
ваш саћаћник у љубави,
Радоња Шекуларац - Шеки*

Писмо које сте прочитали послао нам је поводом 40. скупштине ПД "Раднички" наш другар и пријатељ, дугогодишњи члан нашег друштва, Радоња Шекуларац. Ово посебно напомињем због млаћих планинара који долазе и оних који га можда не знају, јер мислим да је ово један од најлепших позива на бављење овим нашим спортом, нашом страћћу и доживотном пасијом, један од највернијих описа нас планинара. Надам се да ће и сада послужити, у сврху активирања и анимирања младих планинарских потенцијала, да "Раднички" поново крене са акцијама у планини, као и ван ње.

Билтен који сада поново покрећемо, у нади да ћемо премостити тешке године немаштине, било оне материјалне, било оне године недостатка кадрова и нових чланова, покренут је давне 1954. године. После пет бројева, престао је да излази, да бисмо га поново покренули 1980 године. У односу на данашње време компјутера и штампача, уређивање билтена је било споро, скупо и тешко. Тих 80-тих година, радили смо куцајући текстове на матрицама, да би их, како кад је било могуће, умножавали на гештетнеру по фирмама и предузећима у којима смо радили. Зато овде морам да поменем свог и нашег покојног друга и члана, Радомира Радовића – Рашу, са којим сам провео много дана и ноћи, како у планини, тако и у граду, "преламајући" текстове и размишљајући о садржини билтена. Он је тада, 1980. године, био незаменљив члан уређивачког одбора, велики прегалац у планини и ван ње. Сада, са напретком технике, и доласком млађих чланова, жељних да наше Друштво врате на стазе старе славе, надам се да ће излажење билтена бити редовно и стално.

Трудићемо се да се у билтену нађу осврти на већ учињено, прикази похода, утисци и извештаји са планинарења. Биће ту и планови Друштва за наредни период, односно програм масовних похода друштва, као и план предавања са дијапозитивима у клубу. Затим, гледаћемо да се ту нађу и подаци о клупским делатностима и одржаним предавањима. Покушаћемо да, посебно због млађих нараштаја, редовно у билтену објављујемо понеки текст из ранијих билтена или из планинарских дневника наших старијих чланова. Укратко, билтен ће бити отворен за све који желе и хоће нешто да кажу, био то приказ неког доживљаја са планине, осврт или расправа у вези планинарске проблематике, идеја за неки нов поход или песма рођена на планини. Надамо се да ћемо успети да у билтену увек буде и понеки савет младим планинарима, а надамо се и чланцима планинара који нису наши чланови. Ако билтен успе да излази тромесечно, или можда и чешће, то ће значити и да се Раднички опет враћа на своје старе позиције у планинарској организацији, које му одувек припадају.

Молимо све чланове, оне који су то одавно, оне млађе, као и оне који ће то, можда и због нашег Билтена, решити да постану, да пишу и да нам се јављају. Достављајте нам своје текстове, приказе и критике, да би успели да Билтен поново буде редован и успешан, као што је Раднички одувек успешан у планини.

За Уређивачки одбор
Михаило М. Лазић

ПЛАНИНАРСКИ РЕЧНИК

ФИРН - ЗРНАТ СНЕГ КОЈИ СЕ СТВАРА УСЛЕД ОТАПАЊА И ПОНОВНОГ СМРЗАВАЊА У ПРОЛЕЋЕ И ЛЕТИ; У ПОДНОЖЈУ ЛЕДНИКА, ТО ЈЕ ПРЕЛАЗНИ ОБЛИК ЗА СТВАРАЊЕ ЛЕДНИЧКОГ ЛЕДА.

ИЗВЕШТАЈ СА ГОДИШЊЕ СКУПШТИНЕ ПД "РАДНИЧКИ" ОДРЖАНЕ ДАНА 03.04.2003. ГОД.

Скупштина почела са радом у 18.30 минута. Присутно 45 чланова Радничког, констатовано да постоји кворум за рад. Потом је изабрано Радно председништво : Зоран Дечански, председник, Невена Михајловић, записничар, Зоран Николић и Тихомир Војновић, оверачи записника. Предложен дневни ред је усвојен без примедби.

Председник ПД "Раднички", Михаило Лазић, поздравио госте :

ПСД "Вршачка Кула" – Валтера Гачуфа

ПД "Победа" – Душан Вулићевић, Порфиоровић Мирче и Бранислав

ПСД "Железничар" – Раде Обрадовић

ПД "Паланка" – Дарко Вељковић

Потом, поднети извештаји о раду :

Рад у планинама – остварени походи

ПЛАНИНАРСКЕ АКТИВНОСТИ 2002/2003			
Р.Б.	ОДРЕДИШТЕ - ВРХ	УЧЕСН.	МЕСЕЦ
1.	Лелић, Ђелије, Пустуња, Јовање	25	IV
2.	Сремчица, Вранић	2	"
3.	Паница, Црни врх	1	"
4.	Рајац (оријент. такмичење)	2	"
5.	Тршић, Троноша, Бања Ковиљача	1	"
6.	Авала	2	"
7.	Сланци	1	"
8.	Бјеласица	7	"
9.	Равна Гора	6	"
10.	Авала	6	"
11.	Радан	1	"
12.	Космај	1	"
13.	Рила, Бугарска	1	"
14.	Београдски маратон	3	"
15.	Фрушкогорски маратон	3	"
16.	Тара – Збориште	1	"
17.	Грбаја	5	V
18.	Комови	2	"
19.	Ртањ (ноћни успон)	3	"
20.	Румунија, Семеник	2	"
21.	Равна Гора	3	"
22.	Јошаница, Црни врх		"
23.	Гоч	1	"
24.	Столови, Студена	7	"
25.	Роман, Ђунис, Раваница, Манасија	2	"
26.	Руј	1	"
27.	Враћевшница, Кулина	2	"
28.	Фрушка Гора средњи маратон	3	"

29.	Мироч, Ђердап	2	"
30.	Кулич, Враћевшница, Рамаћа	3	"
31.	Комови – 50 год. првенств. успона	35	"
32.	Грбаја	4	VI
33.	Кобаоник	2	"
34.	Дрмановина	2	"
35.	Равна Гора	5	"
36.	Фрушка Гора (оријент. такмичење)	2	"
37.	Румунија – Карпати	2	VII
38.	Осечина – Соко Град	4	"
39.	Маљен – Голубац	2	"
40.	Дурмитор	2	"
41.	Маглић – Р. Српска	2	"
42.	Алпи - Словенија	1	"
43.	Дурмитор	3	VIII
44.	Авала	4	"
45.	Комови, Бјеласица	2	"
46.	Дурмитор, Змиње језеро	2	"
47.	Комови	7	"
48.	Кобаоник, Суво Рудиште, Вучак	2	IX
49.	Македонске планине	2	"
50.	Вршачка брда – Гудурички врх	2	"
51.	Јајинци – Авала	5	"
52.	Рајац	3	X
53.	Комови	3	"
54.	Миџор	1	"
55.	Шарган	32	"
56.	Дурмитор	3	"
57.	Марш Космај – Авала	2	"
58.	Авала (оријент. такмичење)	2	"
59.	Врњачка бања	1	"

60.	Авала	3	"
61.	Столови	25	XI
62.	Штубеј, Церемошња	28	"
63.	Проклетије	6	"
64.	Хомољска трансверзала	2	"
65.	Гоч	1	"
66.	Рудник – Цвијићев врх	2	"
67.	Мироч	1	XII
68.	Лештани – Авала – Бели поток	3	"
69.	Рудник	1	"
70.	Авала	2	"
71.	Космај	2	"
72.	Варденик – Чемерник	2	"
73.	Авала	3	"
74.	Комови	8	I
75.	Орјен, Кабао	1	"
76.	Фрушка Гора	3	"
77.	Радан, М. Јастребац	3	"
78.	Бјеласица	5	"

79.	Авала	3	"
80.	Златибор	3	"
81.	Копаоник	2	"
82.	Дивчибаре, Маљен	2	II
83.	Проклетије	4	"
84.	Мионица, Глоговац	9	"
85.	Тичје поље	1	"
86.	Вршачка брда – Гудурички врх	37	III
87.	Трем, Сува планина	29	"
88.	Гусиње	2	"
89.	Фрушка Гора	35	"
90.	Авала	2	"
91.	Проклетије - Колац	4	"
92.	Фрушка Гора	1	"
93.	Космај	1	"
94.	Субјел, Козомор	3	"
95.	Очњак	7	"

Као што се може видети, сад кад смо сабрали резултате и утиске из претходног периода, Раднички се враћа у планине. Прилика је ово и да се саберу рачуни и резултати, да се награди и похвали учинак и укаже на оно што је лоше учињено или остало неодражено. Немамо намеру да наш рад буде сабирање километраже на планини и пуко дељење диплома и плакета. Циљ нам је био, и биће, што већи излазак у планине, да би млађима показали све то што је у планини лепо, и што краси планинарство, оно што је одувек можда разликовало и одвајало планинаре Радничког од осталих планинара. Историја се понавља. Непосредно пред Скупштину, дана 25. марта, наши планинари : Раде Павловић, Лазар Дојчиновић, Љубомир Загорац и Александар Лукић, извршили су првенствени зимски успон на Колац, највиши врх Црне Горе (на Проклетијама, 2530 мнв). Сем наше радости и дужног признања учесницима, овај успон нас радује највише због тога што показује да се Раднички враћа у врхове српског алпинизма, на стазе старе славе Радничког, које, сигурни смо, никада нисмо стварно ни напуштали. Такође, група планинара на челу са Радетом Павловићем извела је до сад најмасовнији зимски успон на Очњак - пре пар дана на врх је изашло 7 планинара. Што се тиче квалитетнијих тура и појединачних излета, посебно помињемо зимски излазак на Комове, поводом 50. годишњице првенственог зимског успона планинара Радничког, од којих је извођач првенственог успона, Добривој Гаћеша, у друштву млађих планинара Радничког, поновио свој успон после пола века. Д. Гаћеша је учествовао и у обнови маркација на Авали. Исти планинар је и даље један од најактивнијих, по броју излазака у планине, мада је изостао са похода које је правио "Раднички". Посебно нас је обрадовало 1. место на оријентационом такмичењу на Ф. Гори, наше чланице Невене Михајловић, као и пехар (који сад краси нашу витрину) за освојено 2. место на оријентационом такмичењу на Авали, Николе Ђурића.

Стога, како су приходи Друштва минимални, а дотације усахле, предлагемо Скупштини да поводом ових успеха, првим примерцима књиге "Водич кроз гусињске Проклетије" коју припремамо, награди :

Радета Павловића, Лазара Дојчиновића, Љубомира Загорца, Александра Лукића, Добривоја Гаћешу, Невену Михајловић и Николу Ђурића.

Ова скромна награда, адекватна могућностима Друштва, даје се у знак признања за постигнуте резултате, а посебно као подстицај младим кадровима, да наставе успехе "Радничког" у Проклетијама, и да буде још више првенствених успона и освојених трофеја.

Такође, претходне године остварен је напредак код масовног одласка у планине, јер је после дужег времена "Раднички" успео да оствари самосталне излете. Можемо без претеривања рећи да смо многа друштва изненадили оваквим акцијама, јер се Раднички дуже време није појављивао као организатор. Тако смо прошле године обишли :

- Шарган, са посетом чувеној "Шарганској осмици" – 74 планинара, од тога 32 чланова "Радничког".
- Штубеј (940мнв), са посетом Манастиру Витовница и пећини Церемошња – 38 планинара Радничког, од њих 28 изашло на врх Штубеј. Најстарији учесник 82, најмлађи 8 година.
- Вршачка брда – Гудурички врх, Вршачка кула, Ман. Месић – 41 учесник, од њих 37 чланови Радничког.
- 8-мартовски поход Врдник – Змајевац, 61 учесник – 35 чл. Радничког.

Од предвиђених делатности и обавеза начелништва, није се остварило много. Начелништво скоро да и није постојало као такво, једино су се Лазар Дојчиновић и Бојан Миловановић истакли несебичним ангажовањем око опреме, инвентара и акција уопште. Такође, наводимо и успех на плану стручног усавршавања, тако да је Невена Михајловић завршила у претходном периоду и курс за водиче, па се надамо да ће и то условити повећање броја излета убудуће. Међутим, у односу на претходни период (сезона 2001-02) када смо имали 68 акција са 160 учесника, направљен је осетан помак, и 501 учесник на укупно 95 извршених акција и похода, показују да се ипак креће напред. Наводимо само походе са бројем учесника и освојеним врховима, а они који су највише боравили у планини, пронаћи ће се и сами у подацима и бројкама јер знамо да је свима нама ипак највећа награда сам доживљај планине.

Претпостављамо да је излета, похода и успона било још много, али није било и поднетих извештаја. Напомињемо да је сачињавање извештаја и њихово архивирање и даље јако лоше, и сачињавање извештаја је веома ретко. Они се, углавном, праве крајем године, са веома штурим подацима, тако да не могу послужити сврси. Стога се надамо да ће убудуће и евидентирање успона као и њихов број и број учесника бити већи. Наду за то посебно нам пружа и постепено подмлађивање Друштва, па очекујемо веће ангажовање, посебно млађих чланова Друштва.

Рад на састанцима, одржана предавања

Од претходне Скупштине до данас, одржано је 29 предавања у Друштву (10 предавача), и 4 предавања у ОШ "Старина Новак" (тамо су предавачи били Бранко Котлајић и Владимир Ковачевић). Посебну част нам је указао Драган Јаћимовић, приказавши нам слајдове са успона на Еверест. Остала предавања су одржали махом предавачи који су стално присутни, а надамо се да је само неповољна материјална ситуација узрок што слајдове за сада не срећемо код већег броја, посебно млађих чланова Друштва.

Састанци су одржавани редовно, и мислимо да је од посебног значаја то што су предавања са пројекцијама слајдова постала углавном стални део састанака и, надамо се, још један од разлога који могу да доведу до повећања броја чланова. Предавања су одржавана редовно, иако смо понекад имали проблема са пројектором који је зашао у позне године. Међутим, Д. Гаћеша је успешно поправио прекидач нашег "новијег" пројектора, а посебно помињемо Зорана Николића који је стари пројектор, давно расходован, успео да поправи и оспособи за рад, а утрошена средства за поправку и набавку нове лампе, одбио је да прими. Надамо се да ће и мајстори, којима желимо добро здравље, и пројектори, још дуго радити на радост свих чланова.

Р.Б.	ПРЕДАВАЊЕ	ИМЕ ПРЕДАВАЧА	ДАТУМ	ГЛЕДАЛАЦА
1.	Јесењи дан планинара - Јабланик	Михаило Лазић	11.04.2002.	25
2.	Човек са Анда и Косте 1	Милорад Мирковић	25.04.2002.	29
3.	Човек са Анда и Косте 2	" "	09.05.2002.	30
4.	Човек са Анда и Косте 3	" "	16.05.2002.	30
5.	Човек са Анда и Косте 4	" "	23.05.2002.	23
6.	Дурмитор	Владимир Ковачевић	06.06.2002.	18
7.	Манастири Југославије	Бранко Котлајић	13.06.2002.	24
8.	Грбаја – Проклетије	Бранко Котлајић	20.06.2002.	22
9.	Кајаком низ Дунав	Добрица Гаћеша	12.09.2002.	16
10.	Монт Еверест - Хималаји	Драган Јаћимовић	19.09.2002.	39
11.	Комови, Проклетије...	Добрица Гаћеша	26.09.2002.	19
12.	Горењска	Владимир Ковачевић	03.10.2002.	21
13.	Планинарски времеплов	Добрица Гаћеша	10.10.2002.	21
14.	По Орјену и Ловћену	Зоран Дечански	17.10.2002.	21
15.	Румунија	Добрица Гаћеша	24.10.2002.	26
16.	Од Калиновика до Дурмитора	Зоран Дечански	31.10.2002.	21
17.	Планине Хрватске и Босне	Рајко Рувидић	07.11.2002.	33
18.	Ропојана	Бранко Котлајић	14.11.2002.	15
19.	Крит	Влада Марковић	28.11.2002.	26
20.	Дурмитор, Ман. Витовница, Хомоље	Владимир Ковачевић	05.12.2002.	29
21.	У спомен Вере Винцек	Рајко Рувидић	12.12.2002.	35
22.	Језеро Титикака	Милорад Мирковић	16.01.2003.	25
23.	Куско и Маћу Пикћу	" "	23.01.2003.	25
24.	Маћу Пикћу – завршна пројекција	" "	30.01.2003.	28
25.	Проклетије	Бранко Котлајић	13.02.2003.	32
26.	Манастири Кападокије	Влада Марковић	20.02.2003.	27
27.	Хималаји	Драган Павловић	27.02.2003.	38
28.	Кајмакчалан	Влада Марковић	20.03.2003.	35
29.	Мионица, Субјел	Бранко Котлајић	27.03.2003.	20

Текуће одржавање, поправка и коришћење Дома у Грбаји

Претходне године, захваљујући сакупљеним средствима и помоћи чланова Друштва, приступило се неопходним радовима око Дома. Тако је током јуна и новембра урађено :

- изграђен је пољски нужник са бетонским постољем, и покривен тер-папиром
- урађена нова канализација од кухиње (судопере)
- судопера постављена на нове носаче
- постављена чесма изнад судопере са цревом од 15 м
- направљен спољни туш
- стари шпорет избачен из кухиње
- терен око зида Дома очишћен од корова
- сређени судови у кухињи
- тераса на спрату очишћена и спремљена
- извршено дихтовање прозора и врата
- извршен попис ивентара

Ово је био груби попис учињених радова који су били најнужнији. Радови су обављени током јуна (4 учесника) и новембра месеца (6 учесника). Радовима је у оба наврата руководио Раде Павловић, али како је обим радова био директно везан средствима, која ни овог пута нису била довољна за опсежније радове, то нам у наредном периоду остаје да широком акцијом, уз учествовање већег броја чланова, покушамо да обавимо најнужније поправке. Надамо се да ћемо успети да за те сврхе обезбедимо и потребна средства, или неког спонзора.

Иначе, у претходном периоду је било укупно 495 ноћења у Дому, чиме је остварен приход од 13005 динара.

Кад је реч о Дому, морамо да поменемо и несебично залагање у вези уређења Дома, нашег другара и пријатеља, ужичког планинара и алпинисте Младена Јевђовића. Младен је у претходном периоду, боравивши у Дому, пожелео да помогне наше Друштво, јер га за Дом и Грбајске Проклетије везују успомене из ране младости, и љубав према планини. Стога је Младен за "Раднички", односно за наш Дом урадио слику, у ствари уље на платну, формата 4x1 метар, приказавши ту комплетан масив Проклетија, односно панораму која се може видети из Дома. Планирано је да слика буде монтирана у Дому током ускршњег распуста. Због таквог односа према нама и нашем Друштву, Управа предлаже да се Младен прими за почасног члана Радничког.

Економат, инвентар, финансије, благајна

Рад на финансијама, благајна, продаја књига и наплата чланарине су и у претходном периоду били успешни највише захваљујући преданом и несебичном залагању Љубинке Павловић и Марије Јовановић.

Крајем године је успешно обављено регистровање Друштва и добијање пореског броја, као и отварање новог рачуна код Војвођанске банке, где су и депоновани потписи.

Почели смо рад на архивирању документације која је годинама слагана и чувана без реда, као и рад на ажурирању инвентара - опреме, књижног фонда, карата и инвентара у Дому. Успели смо да добијемо још један орман у Клубу Друштва, који ће помоћи да се библиотека и карте уредније сложе и воде. Ту истичемо залагање Бојана Миловановића, који се ангажовао како на сређивању ормана, тако и на детаљном попису књига и карата у библиотеци.

Међутим, иако се финансије и биланс воде у централном Друштву, потребно је веће ангажовање наших чланова на вођењу посебних књига финансија : наплате чланарине, наплате ноћења у Дому, прихода од евентуално продатих књига и билтена, као и књиге свих трошкова. Стога, позивамо све заинтересоване, посебно млађе чланове Друштва, да се укључе у рад око финансија и инвентара. Такође, потребу за складишним простором још нисмо решили, јер нам СД и даље не излази у сусрет што се тиче доделе ормана који би могао да послужи за смештај опреме. Молимо све чланове, а посебно наше представнике у централном Спортском Друштву да се активније укључе у тражење решења овог проблема, како би могли сав инвентар и опрему Друштва да попишемо, сакупимо на једном месту и адекватно користимо. Такође, молимо све чланове да размотре могућност налажења веће сале за састанке, уколико се прилив нових чланова, а на наше жеље, настави.

Чланство, огранци, сарадња са другим друштвима

Од 65 уписаних чланова на крају 2001 године, 2002. годину смо завршили са 85 чланова. У односу на тај број, до 01.04.2003. 65 чланова је платило чланарину. Претходне године су се у Друштво уписали 10 чланова из школе "Старина Новак". Међутим и поред одржаних 4 предавања, доласци у Друштво су изостали. Ипак се надамо да ће се повећање чланства наставити. Овде посебно напомињемо ангажовање Анђелије Лазић, која је поред компјутерске обраде пописа планинарских активности и одржаних предавања, обрадила све у архиви пронађене приступнице у чланство ПД "Раднички" и направила матичну књигу чланова, по годинама уписа у Друштво. Стога понављамо позив свим члановима да провере да ли је њихова, или приступница неког од њима знаних чланова Друштва архивирана.

Сарадња са другим друштвима се огледала махом у томе што су неки наши чланови били редовни посетиоци састанака "Победе", Железничара", "Ј.Панчића", "Копанника", као и учесници многих похода ових друштава. Пошто реципроцитет није остварен, остаје нам нада да ће се број чланова повећавати у наредном периоду организовањем атрактивнијих акција

нашег Друштва, као и успостављањем тешње сарадње са другим друштвима. У протеклом периоду, остварили смо веома успешан контакт са планинарима из ПД "Вукан" – Пожаревац, и ПД "Вршачка кула" – Вршац. Контакт је успостављен организацијом масовних похода нашег Друштва, а планинари из Пожаревца и Вршца су нам били и више него гостољубиви домаћини, можемо слободно рећи да смо тамо стекли праве пријатеље.

Издавачка делатност, разгледнице, књиге

Што се тиче књига издатих поводом 50 година рада Друштва, од тиража од 750 комада, непродато је још 132 комада. Књига је продавана и на акцијама Друштва као и на масовним републичким акцијама на којима смо учествовали.

У претходном периоду је одштампан и тираж од 4000 разгледница са мотивима Проклетија – Грбаја, за које је слајдове урадио Бранко Котлајић и бесплатно их уступио Друштву. Међутим, у току преноса слајдова на штампарске плоче, дошло је до грешке, тако да је резолуција лоша и разгледнице нису очекиваног квалитета. Надамо се да ћемо ипак успети да продамо ову количину разгледница, као и да ће се при следећем штампању захтевати контрола квалитета пре уласка у штампу.

Најважнији детаљ око издавачке делатности био је формирање сајта "Радничког", и излазак на интернет, за шта је посебно заслужан Тихомир Војновић. Сматрамо да је овај потез учинио много на афирмацији ПД "Раднички" и повећању чланова у претходном периоду.

Уопште говорећи, Друштво је претходне године кренуло из летаргије. Прилив млађих чланова је осетан и надамо се да ће године које су пред нама само повећавати и број чланова Друштва, као и број освојених врхова. Поново позивамо све чланове, посебно младе снаге, да узму учешћа у планирању излета и похода, у раду Друштва око финансија, инвентара, библиотеке, као и да се укључе у програм предавања, а изнад свега, очекујемо још чешћи и масовнији боравак у планинама.

Извештај о финансијском пословању ПД "Раднички" од 01.01.2002. - 31.12.2002. год. (дала финансијска служба СД "Раднички")

Приходи :

1. Пренос средстава из 2001. године	34.526,94
2. Приходи од чланарине	2.680,00
3. Приходи од ноћења у Дому у Грбаји	13.005,00
4. Приходи од продаје књига, разгледница и донатора	7.080,00

Укупно   57.291.94 динара

Расходи :

1. Трошкови за канцеларијски материјал	73,50
2. Трошкови стипендија	26.200,00
3. Трошкови хранарине	24.500,00
4. Поштарина	30,50

5. Одржавање објекта	170,00
6. Фотокопирање	161,50
7. Провизија (ПТТ, НБЈ)	366,31
8. Трошкови набавке маркица и књижица	4.000,00
9. Разне таксе	1.413,27

Укупно 56.915,08 динара

Позитивно пословање у 2002. години = + 376,86 динара

Стање на жиро рачуну на дан 31.12.2002. године = 11.490,86 динара
Вредност објекта (Планинарски дом у Грбаји) = 206.456,72 динара ~ 3440 €

Суд Часте није имао разлог да заседа, па извештаја није било, тако да је Надзорни одбор усвојио извештаје без примедби и предложио разрешницу старој управи.

Потом Скупштина једногласно усваја извештаје и разрешава стару управу.

У наставку, Скупштину поздрављају гости :

Валтер Гачуф – ПСД "Вршачка Кула" поздравља скупштину, поклања књигу "Вршачке планине" са посветом коју је прочитао М. Лазић.

Душан Вулићевић – ПД "Победа" поздравља присутне, похваљује Бранку Кнежевић за 400 метара успона на Гледићким планинама.

Дарко Вељковић - ПД "Паланка" из Смед. Паланке поздравља присутне.

Дат предлог за нову управу, а који је Управа дала пре Скупштине, разликује се од усвојеног састава, јер је у Надзорном одбору Зоран Николић уместо Марије Јовановић (примедба Бранка Котлајића, јер иста особа не може бити и у финаисијском и у надзорном одбору), а пошто Зора Ђорђевић одбија чланство у Суду части, именован је Михајло Коцић.

Тако, Скупштина усваја следећи предлог руководећих органа ПД Раднички:

Управа Друштва :

1. Михаило М. Лазић – председник
2. Бојан Миловановић
3. Тихомир Војновић
4. Др. Владимир Ковачевић
5. Раде Павловић

Надзорни одбор :

1. Зоран Дечански
2. Зоран Николић
3. Иван Шћепановић

Суд части :

1. Бранко Котлајић
2. Михајло Коцић
3. Нађа Лукић

Потом је Председник УО поднео план рада у 2003 години и финансијски план :

Предлог плана и организације рада ПД "Раднички" за 2003. годину

У овој години планирамо да рад друштва подигнемо на виши ниво, односно да будемо експедитивнији у свим областима деловања. Основни задаци биће:

**Повећање броја чланова Друштва;
Организовање већег броја излета и похода;
Оснивање специјализованих секција;
Поправка и побољшање услова боравка у Дому;
Побољшање материјалне ситуације, налажење спонзора;
Рад на издавању билтена, књига и планинарских публикација.**

У нади да ћемо остварити задатке који су пред нама, предлаже се :
Рад у планинама

У организовању рада у планини у наредном периоду, морамо пре свега покушати да остваримо квалитетне походе, са акцентом на високогорске и алпинистичке успоне, као и да наставимо са започетом организацијом масовних похода у планине, прилагођених већем броју чланова Друштва и погодних за пропагирање планинарства и повећање броја чланова. План нам је да у наредном периоду остваримо следеће акције :

Април	–	Пирин, Бугарска
Мај	–	Дурмитор
Јун	–	Маглић
Јул	–	Грбаја – табор
Август	–	Бјеласица
Септембар	–	Тара
Октобар	–	Овчар-Каблар
Новембар	–	Фрушка Гора
Децембар	–	Авала

Поред тога, потребно је и даље организовати масовне једнодневне излете, које ћемо, као и походе мањих група планинара, покушати да планирамо квартално. Тако нам је план да у следећем тромесечју остваримо планиране туре и излете :

Рудник и Островица
Цер и Гучево
Дивчибаре - Рајац
Хомољске планине

У последње време примећено је интересовање за посебне специјалности, као алпинизам, слободно пењање, спелеологија, оријентациони спорт, исхрана у природи итд. Што се тиче оријентационог спорта, и резултати које су наши планинари постигли у претходном периоду, показују да у овој грани има заинтересованих и већ веома успешних такмичара. Говорећи о исхрани у природи, такође напомињемо да су наши чланови од скоро и високо стручни експерти из ове области, који показују жељу да већи број чланова Друштва упуте у тајне лековитог биља, печурака, и исхране у природи уопште. Стога предлажемо Скупштини да се оформе посебне групе које би се бавиле одређеним планинарским специјалностима. Уколико број заинтересованих буде задовољавајући, групе могу прерасти у секције које би се, у оквиру Друштва, бавиле овим делатностима :

1. Алпинизам
2. Исхрана у природи
3. Оријентациони спорт

Сматрамо да би оснивање таквих секција допринело повећању броја чланова и даљем омасовљењу планинарства уопште.

Пошто је евидентиран прилив млађих кадрова, планирамо и покретање школе планинарства Радничког. Ова школа не претендује да буде званична институција за обуку кадрова и издавање диплома. Због сигурности наших чланова, због већег броја несрећа у планини које су се десиле у претходних годину-две дана, сматрамо да је потребно да правилним избором тема и предавача, упутимо млађе планинаре на лепоте али и на опасности којима планина обилује, и тако спречимо нежељене догађаје. Детаљан план рада школе, избор тема и евентуална нова предавања у оквиру школе ће бити предмет расправе и дискусије у Друштву. За сад смо планирали следећа предавања у оквиру планинарске школе Радничког:

1. Историја планинарства и алпинизма
2. Постанак планина
3. Боравак у планинама
4. Кретање у планинама
5. Етика планинарства
6. Планинарски путеви и трансверзале
7. Планинарска и алпинистичка опрема
8. Исхрана у планини
9. Опасности у планини
10. Прва помоћ – медицина у планини
11. Биљни и животињски свет планина
12. Основи метеорологије
13. Основи алпинизма

Рад на састанцима

Предлажемо да се састанци Друштва одржавају и даље четвртком, али да константно почињу у 18 сати. То ће омогућити да се од 17 сати може одржати састанак Управе или одређених одбора или секција. Пошто би у 18 сати почео састанак Друштва, то би омогућило да предавање, које је саставни део састанка, почне у 19.30, како би се завршило до 21.00.

Било би веома корисно да се чланови убудуће придржавају времена почетка састанка, како би се састанци одржавали без прекидања дневног реда, и како би били експедитивнији. Сви послови око наплате чланарине или уплате излета, могу се обављати ИСКЉУЧИВО између састанка и предавања, од 19 до 19.30 сати, или изузетно и по завршетку предавања.

На састанку, сем ванредних тачака дневног реда, разматрају се првенствено извештаји о раду начелништва, одбора и секција које је у периоду између два састанка примила Управа Друштва. У случају потребе, председници комисија или одбора извештавају Друштво о делокругу рада. Потом се предају усмени извештаји о обављеним походима, а онда Начелник Друштва информише о предстојећим акцијама.

Записничар, кога је одредило Начелништво, прати рад на састанцима и на следећем састанку, предаје преписан, оверен и за архивирање спреман записник на усвајање Управи Друштва. Да би остварили планирано, мислимо да је неопходно да рад у Друштву поделимо по одборима и секцијама, како би се што више чланова укључило у вођење Друштва и организацију рада како на састанцима, тако и у планини.

НАЧЕЛНИШТВО ДРУШТВА:

Начелништво, на челу са начелником, врши организацију и извођење излета, као свој најважнији задатак. Уопште речено, задаци начелништва су :

- Начелништво на првом састанку бира начелника, заменика начелника и одређује извршиоце појединих задужења из делокруга рада начелништва.
- Начелништво даје предлог плана похода и излета за предстојећи период и труди се да план буде у потпуности и успешно остварен. За походе и излете које организујемо, начелништво одређује вођу похода, и стара се о превознику, списку учесника и уплатама. Начелништво за сваки излет прави детаљан план и, по могућству, доставља га пријављеним учесницима по пријему уплате. Вођа пута на излету или походу у име начелништва руководи акцијом и стара се о њеном прецизном и безбедном извођењу.
- Начелништво сачињава план акција и похода за наредни период (најмање квартално) и доставља га Управи Друштва на усвајање и објављивање.
- У договору са члановима Друштва, треба одредити поверенике који ће макар 1-2 пута месечно одлазити на састанке других пријатељских друштава са којима сарађујемо (то неће бити тешко, јер много наших чланова редовно посећује састанке других друштава, понекад су чак и чешће виђени на страни, него у матичном Друштву). Ово ће омогућити прецизнији и благовремени увид у акције које припремају друга Друштва, ми ћемо тако на време моћи да остала друштва обавестимо о нашим плановима излета, јер се комуникација само путем слања писмених или усмених позива у претходном периоду није показала довољно успешном.
- Начелништво ће одредити члана начелништва (или више њих) који ће се старати о попуњавању и примању извештаја на за то предвиђеним обрасцима, које ће потом архивирати. Конкретно, кад неки члан Друштва поднесе писмени или усмени извештај о походу, члан који је одређен за извештаје, после састанка, узима податке од актера и до следећег састанка сачињава извештај са детаљним висинама, врховима, висинском разликом, бројем учесника и сл., како је предвиђено у обрасцу извештаја, уколико већ сам извођач успона није поднео потпун извештај.
- На основу извештаја, редовно се води попис планинарских активности, са назначеним врхом, бројем учесника и датумом.
- Начелништво води рачуна о школовању кадрова, тако што планира обучавање младих кадрова, како у Друштву, на интерним течајевима, тако и пријављивањем чланова за похађање специјалистичких курсева – високогорски, алпинистички, спелеолошки, водичка служба, исхрана у природи и сл. За специјализоване планинаре, начелништво води посебну књигу постигнуте обучености и звања.

У састав начелништва су предложени :

1. Раде Павловић
2. Лазар Дојчиновић
3. Невена Михајловић
4. Ђорђе Танасијевић
5. Бојан Миловановић
6. Др. Владимир Ковачевић
7. Влада Марковић
8. Бранко Котлајић
9. Михаило М. Лазић

КОМИСИЈА ЗА ДОМ У ГРБАЈИ

Комисија за Дом се стара о Дому, о одржавању и коришћењу Дома. На првом састанку, комисија бира председника и заменика, и одређује задужења. Комисија за Дом састаје се по потреби, и води рачуна о Дому тако што се :

- Стара се о текућем и инвестиционом одржавању Дома, доноси планове нужних оправки, даје годишњи план одржавања Дома и предвиђених радова.
- Комисија крајем године сачињава преглед утрошених средстава и извршених поправки и осталих улагања везаних за Дом.
- Комисија именује евидентичара који води књигу боравка и прихода од Дома, и стара се о реализацији наплате ноћења у Дому .
- Комисија доноси план ценовника ноћења и даје га Управи Друштва на усвајање.
- Води рачуна о ажурирању земљишних књига и укњижењу у катастар.
- Врши пропагирање Дома код других друштава.
- Обавља редован попис средстава и ивентара у Дому, врши расходовање и потребне куповине ивентара, материјала и опреме.
- По потреби издаје резервације ноћења унапред, по повлашћеној цени, као аконтацију за евентуално одржавање и поправке Дома (некад добро знане "циглице").
- По потреби, расписује зајам за прикупљање средстава за поправку Дома или тражи спонзора за неке акције везане за одржавање и поправке Дома.
- У зависности од материјалних могућности, тражи друге објекте и разматра могућност њихове евентуалне куповине и преуређења за планинарске намене.

У комисију се предлажу :

1. Бојан Миловановић
2. Предраг Милановић
3. Вера Живић
4. Зоран Николић
5. Милорад Мирковић
6. Бранко Котлајић
7. Раде Павловић
8. Гордана Карановић
9. Лазар Дојчиновић

У следећем периоду, предложене су следеће активности везане за поправке и одржавање Дома:

- Трпезарија – измалтерисати и окречити зид над ламперијом, на њега монтирати предвиђену панораму М. Јевђовића, клупу обложити лимом, направити металне капке за прозоре, преуредити каса-орман и пребацити га у трпезарију, пребацити шпорет у кухињу а у трпезарији активирати пећ,
- Кухиња – озидати нови димњак, омалтерисати зид под ламперијом, заменити постојеће капке металним, таван и капак обложити лимом.
- Ходник – поправити бетон, измалтерисати и окречити зид.
- Поткровље – димњак озидати, капак поправити, набавити душеке
- Славаоница – ливену пећ оспособити и поставити
- Тераса – поправити бетон, поправити урушени зид.

Предлаже се акција у току јула месеца, у којој би учествовало више чланова Друштва који би, према могућностима и у зависности од средстава, обавили неопходне поправке. Надамо се да

ће комисија за Дом успети да у предстојећем периоду начини и детаљан план поправке, одржавања и газдовања Домом, који ће помоћи у даљим плановима.

ОДБОР ЗА ЕКОНОМСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ И ЧЛАНСТВО:

Одбор за економско-правне послове морамо попунити млађим кадровима који би постепено преузимали послове од досадашњих чланица које су држале и још увек воде овај ресор. Ово пре свега да би се рад у овим областима систематизовао и постепено ослањао више на млађе снаге у Друштву. Један од најважнијих задатака је повећање броја чланова Друштва, и евентуална организација рада огранака и секција у другим организацијама или школама. Што се тиче оснивања огранка у школи "Старина Новак", и поред одржаних 4 предавања, прошле године се у Друштво уписало 10 чланова, али су доласци у Друштво изостали. Стога смо мишљења да наставак рада на омасовљавању планинарства и повећању броја чланова, треба наставити, али не искључиво образовањем огранака, већ првенствено радом на пропагирању планинарства. Ако такав рад, који се може поткрепити и пригодним предавањима, доведе до више заинтересованих, онда се може ићи и на образовање огранка у некој школи или предузећу.

Напомињемо нека од важнијих задужења одбора:

- Одбор води књигу благајне и стара се о текућим трошковима.
- У контакту са сртучном службом СД "Раднички", даје годишњи финансијски извештај и предлаже финансијски план за наредни период.
- Ажурира и надгледа примену економских и правних прописа.
- Обавља редован попис средстава у Друштву, врши расходовање и набавку потребне опреме.
- Води економат, стара се о опреми и инвентару Друштва.
- Руководи радом библиотеке, планира куповину књига и карата.
- Води евиденцију чланства и матичну књигу чланова Друштва.
- Предлаже висину чланарине, набавља план. књижице и маркице.
- Планира финансијске активности и прилив средстава, ангажује се на тражењу спонзора за рад Друштва.

Чланови одбора на првом састанку треба да изаберу председника, заменика и да поделе задужења за наредни период. За рад у одбору, предлажу се :

1. Љубинка Павловић
2. Марија Јовановић
3. Зоран Николић
4. Анђелија Лазић
5. Лазар Дојчиновић
6. Бојан Миловановић
7. Срђан Радоњић
8. Нађа Лукић

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ , ОРГАНИЗАЦИЈА ПРЕДАВАЊА :

Иако формално није био формиран, одбор за издавачку делатност, предавања и маркетинг је радио и у претходном периоду, када је оформљен и сајт нашег Друштва на интернету. Судаћи по продаји наше књиге "Сећања" коју смо продавали и на појединим турама и походима, наш излазак на интернет је побољшао и продају књиге, а сигурно највише учинио

за реафирмацију "Радничког". Зато је у наредном периоду потребно остварити редовно ажурирање сајта и тако омогућити планинарима других друштава да благовремено сазнају за наше планове, предстојеће излете, походе, и предавања.

Одбор ће подстицати даљу издавачку делатност, и радити на пропаганди планинарства, подстицати организацију предавања и презентацију Друштва у школама и радним организацијама. У плану је и даљи рад на издавању билтена, књига, водича, разгледница и осталих пропагандних материјала и публикација.

У састав одбора се предлажу следећи чланови Друштва :

1. Тихомир Војновић
2. Влада Марковић
3. Анђелија Лазић
4. Владимир Ковачевић
5. Бојан Миловановић
6. Бранко Котлајић
7. Зоран Дечански
8. Зоран Николић
9. Михаило Лазић

Одбор ће на првом састанку извршити поделу послова по члановима, одредити председника, заменика, и уредништво за издавање Билтена. Као веома битан план за наредни период, наводимо да смо у преговорима смо са штампаријама, да покушамо да објавимо Водич по Гусињском делу Проклетија, који су написали Радоња Шекуларац и Бранко Котлајић, и за који су се одрекли ауторских права у корист "Радничког". Сматрамо да је обавеза нашег Друштва да се појавимо као издавачи овог Водича, јер је то дуг према ауторима, и осталим планинарима "Радничког" који су и открили Проклетије за српско планинарство и алпинизам. Пошто су средства Друштва ништавна у односу на потребну суму, то овим путем објављујемо позив члановима, планинарима и осталим Друштвима да кредитирају штампање књиге. По цени од 100 динара за примерак, омогућило би се штампање водича а сваки планинар би унапред осигурао свој примерак "Водича". Предвиђена је штампа на квалитетном 80 гр папиру, са четворобојним пластифицираним корицама. Текст водича је већ прошао компјутерску обраду, слике су скениране, тако да је Водич, са предвиђеним обимом од око 100 страна формата А 5, готово спреман за штампу. Дакле, молимо вас да се после скупштине упишете на списак кредитора штампања Водича. Новац којим будете помогли штампање, биће вам враћен у сразмери, обезбеђеним примерцима Водича, или у новцу, по приливу средстава од продаје.

У плану је издавање још једне књиге, којој је радни наслов "Живот са планинама", аутора Бранка Котлајића. У њој се на веома питак, понекад сетан, својеврсним хумором, а превасходно љубављу према планинама прожет начин, говори о ауторовим друговима са планине и партнерима са пењачког ужета, са којима је живео свој планинарски живот. Књига, са својих 200 страна и око 140 фотографија, такође је прошла компјутерску обраду, па се и за њено издавање траже средства или спонзори.

Што се тиче издавачке делатности, планирамо убрзо и наставак објављивања "Билтена" нашег Друштва, који је опет направио паузу у излажењу. Сматрамо да је Друштво довољно јако и способно да Билтен почне да излази барем квартално, као својеврсно гласило Друштва. У њему би било места за описе одрађених акција, идеје за нове походе, савете планинарима, и све друге области које могу да заинтересују наше чланове. Цена билтена неће постојати – оствљамо на члановима и читаоцима да процене колико ће Билтен вредети, тако да ће жељену суму давати при узимању билтена, а средства ће системом самофинансирања омогућавати даље излажење Билтена, а и користити за даље повећање издавачке делатности.

Пошто се планира редовно одржавање предавања на састанцима Друштва, одбор ће водити попис одржаних предавања и план предавања за наредни период. Предстојећа

предавања ће бити објављивана на сајту Друштва као и у Билтену. Зато позивамо све чланове и остале планинаре који располажу слајдовима или имају теме које би могле да заинтересују шири круг чланова, да се јаве Одбору и одреде термине за предавања.

Надам се да ће се рад Друштва у наредном периоду обављати још успешније, са претежно тимским радом, и са више учешћа млађих чланова. Поново подсећам да ће све комисије и одбори бити отворени за све чланове, очекујући помоћ сваке врсте, као и другарске критике и предлоге. Изнад свега, очекујући да ћемо се пре свега још више дружити у планини, желим у име Управе свима добро здравље, пуно среће и планинарских успеха.

У Београду
02.04.2003. год.

Михаило М. Лазић

Предлог финансијског плана ПД "Раднички" за 2003. годину

Приходи :

1. Вишак прихода из 2002. године	377,00
2. Приходи од чланарине	
15 x 60 = 900	
71x100 =7100, укупно	8000,00
3. Приходи од ноћења у Дому у Грбаји	
300 ноћења x 30 дин. (домаћи) = 9000	
500 ноћења x 60 дин. (гости) = 30000, укупно	39000,00
4. Помоћ од донатора, спонзора и СД "Раднички"	40000,00

Укупно   87.377,00 динара

Расходи :

1. Трошкови за школовање кадрова и квалитетне акције	15000,00
2. Трошкови одржавања Дома у Грбаји	40000,00
3. За издавачку делатност	20000,00
4. Набавка маркица и књижица	8000,00
5. Остали трошкови (таксе, поштарина, канц, материјал)	4377,00

Укупно   87.377,00 динара

У Београду,
02.04.2003. год.

Марија Јовановић

Предлог плана рада и финансијског плана усвојени су једногласно, са изменом времена састанака, који ће и даље почињати у 19. сати.

Потом, прочитана поздравна порука Александре Лазић-Лабариле, члана Радничког од 1961. године, која живи у Италији, и која је поздравила Скупштину и зажелела успех у раду и освајању нових врхова.

Председник УО у наредном мандату, Михаило Лазић, захвалио се присутнима, пожелео успехе у планинама, и затворио Скупштину, позвавши присутне на дружење и решавање "текућих проблема" уз закуску.

Извештај са планинарске туре Београд-Равна Гора

Данас је јун, и то 15. Јуче сам одложила школски ранац у плакар, а већ јутрос сам извукла мој планинарски ранац. Напунила сам га којекаквим ситницама, али, наравно, нисам заборавила моју стару сапутницу, флашу са залеђеном водом.

Кренула сам са породицом на задато место окупљања, чувену Чубуру, код Кикевца. У хладу високог дрвета, за које знам само да је високо, јер сам била поспана да бих гледала која је то врста, у истом стању затекох и две чланице ПД"Раднички": Бранку Кнежевић и Љубинку Павловић. Коначно смо кренули. Моје седиште се налазило у деветом реду на возачевој страни, доделио ми га је вођа пута Душан Вулићевић. Сачекала сам излаз на Ибарску магистралу, и заспала. Спавала сам дуго, јер када сам се пробудила, већ смо прилазили планини Суворор, која је висока 864 метра. До дна планине сам уживала читајући књигу "Деца госпође Џо", коју је написала Лујза Меј Алкот. У подножју планине смо паркирали аутобус, који је био толики крш, да кад смо застали возач га је поливао водом а овај се пушио горе од пожара. Елем, кренусмо пешке лепом стазом уз Суворор. Уз стазицу смо налазили разне примерке цвећа који су предивно мирисали. На врху смо се одморили и сачекали чланове планинарских друштава који су пристизали са Рајца. За њима су долазили и пси, који су нас после пратили до Равне Горе. На врху чули смо неколико речи о Суворорској, то јест Колубарској бици од једног историчара из планинарског друштва Победа. На Суворору сам добила први отисак печата у планинарску књижицу. После краћег одмора пошли смо низ Суворор ка Равној Гори. Са врха планине тура ми се чинила дугом и тешком, међутим, када смо пошли, увидела сам да је лагана. Силазак са Суворора није представљао велики проблем, јер је стаза била лепа, ишли смо кроз зелене ливаде пуне цвећа и малих јела. Када смо сишли са ове планине, сачекао нас је аутобус у коме су били они који нису силазили пешке са Суворора, већ су ишли аутобусом. Нисмо се задржавали, већ смо кренули ка узбрдици, која је била део наше путање. После мањег одмора, на врху узбрдице, кренусмо путем до Равне Горе. Када смо мало застали видели смо спомен-плочу коју је поставио СПО (Српски Покрет Обнове), а у част вођи Трећег Српског устанка, Драгољубу Михајловићу-Дражи. Наставили смо даље, гледали смо пределе који су у мени будили дивљење: "Србијо, од тебе нема лепше земље!". У даљини види се Повлен, тата ми каже да је најсмешније код њега што се његов највиши врх зове Мали Повлен. Лаганим ходом прилазимо Равној Гори. Угледах пуно шатора у ограђеном простору, у пролазу видех да на табли пише "Камп Српских четника". Стигосмо. Ту се одморисмо половину сата, па кренусмо ка Мокрој пећини. Прво смо ишли низ сипар. Морала сам да будем опрезна, јер је било веома стрмо. Са сипара пређосмо на меку траву, било ми је жао да је газим јер је била пуна минијатурних цветића беле боје. Опет низбрдица, пажљиво ходање са придржавањем за оближње дрвеће. Онда дођосмо до потока, вода је била ледена, тако да сам је искористила да поквасим лице. Освежење, благи поветарац хлади ми тек умивено лице. Терен је клизав, па сам ишла полако и обазриво. Стигли смо до Мокре пећине. Био је то леп простор, кажу да је ходник дуг око 200 метара, али да никад није детаљно истражен. Најзанимљивије је то што нам је рекао вођа пута, да је када пада киша, Мокра пећина најсувље место где би могао да се од кише сакријеш. После малог одмора кренули смо од Мокре пећине узбрдо. Било је врло клизаво, једва сам се попела, уз помоћ мојих родитеља. Попели смо се до неке ливаде, остале смо сачекали седећи на трави, коментаришући успон и пијући ледену воду из мог ранца. Када смо се окупили, кренули смо полако назад. Прво смо препешачили ливаду, а затим наставили пут кроз шуму. Шума је била густа, и подсећала ме је на филм "Лов на зелени дијамант". Кроз шуму се простирао мирис сремуса, дивљег лука. Шетња кроз бујно дрвеће је била много лепа, и пријала ми је након оног напора код Мокре Пећине. Ишли смо лагано кроз шуму и причали о разним стварима. Мама и ја смо упознале једног времешнијег господина, који је са собом носио камеру и снимао. Рекао нам је да се снимањем бави аматерски, али већ дуго времена, тако да има пуно касета са оваквих тура. Из шуме смо изашли и убрзо видели конгресни центар СПО-а. Поред њега се налази црква светог Ђорђа која је посвећена Чича Дражи, у којој смо запалили свеће. Онда смо се одшетали до споменика, тамо провели мало времена и вратили се назад до једне колибе, која глуми кафану. Наравно, у кафану нисам улазила. Пошто сам понела старо, војничко маскирно шаторско крило, исто сам прострла поред високих борова који су правили леп хлад. На горепоменутом крилу сам провела сат и по. Поново смо се окупили код аутобуса. Упаковали се и кренули. Стигли смо у Струганик, до скретања за родну кућу војводе Живојина Мишића. Аутобус нас је ту чекао, а ми смо неких километар пешачили до куће. Стигли смо баш тад кад сам размишљала, зашто

војвода није изабрао неко мало ближе место да се роди. Кад смо ушли у кућу, која је фантастично опремљена, открила сам да, бар по мени, сва историјски значајна места имају специфичан мирис. Онда ми је тата рекао да то нема никакве везе са историјом, већ да је то мирис блата од кога су направљене те старе куће. Одслушали смо краће предавање жене која то место чува и одржава. За мене је било пријатно изненађење када сам сазнала да се мајка војводе Живојина Мишића звала Анђелија, баш као и ја. Поново смо се успентрали онај непун километар и стигли до аутобуса. Возили смо се до манастира Боговађа, где смо упалили свеће, умили се...

Кренули смо за Београд. Овај леп дан је завршен. Морам да кажем коначно завршен, јер сам била изморена. Нечујно се крећемо ка главном граду. И ево нас, Чубура - Кикевац. Опростили смо се са новостеченим пријатељима и отишли свако на своју страну. Овај дан нећу заборавити. Било ми је много лепо, а волела бих да на овакве туре идем бар једном недељно. Сада једва чекам четвртак, 19 сати, да све ово испричам мојим пријатељима у друштву.

Извештај поднела:
Анђелија Лазић

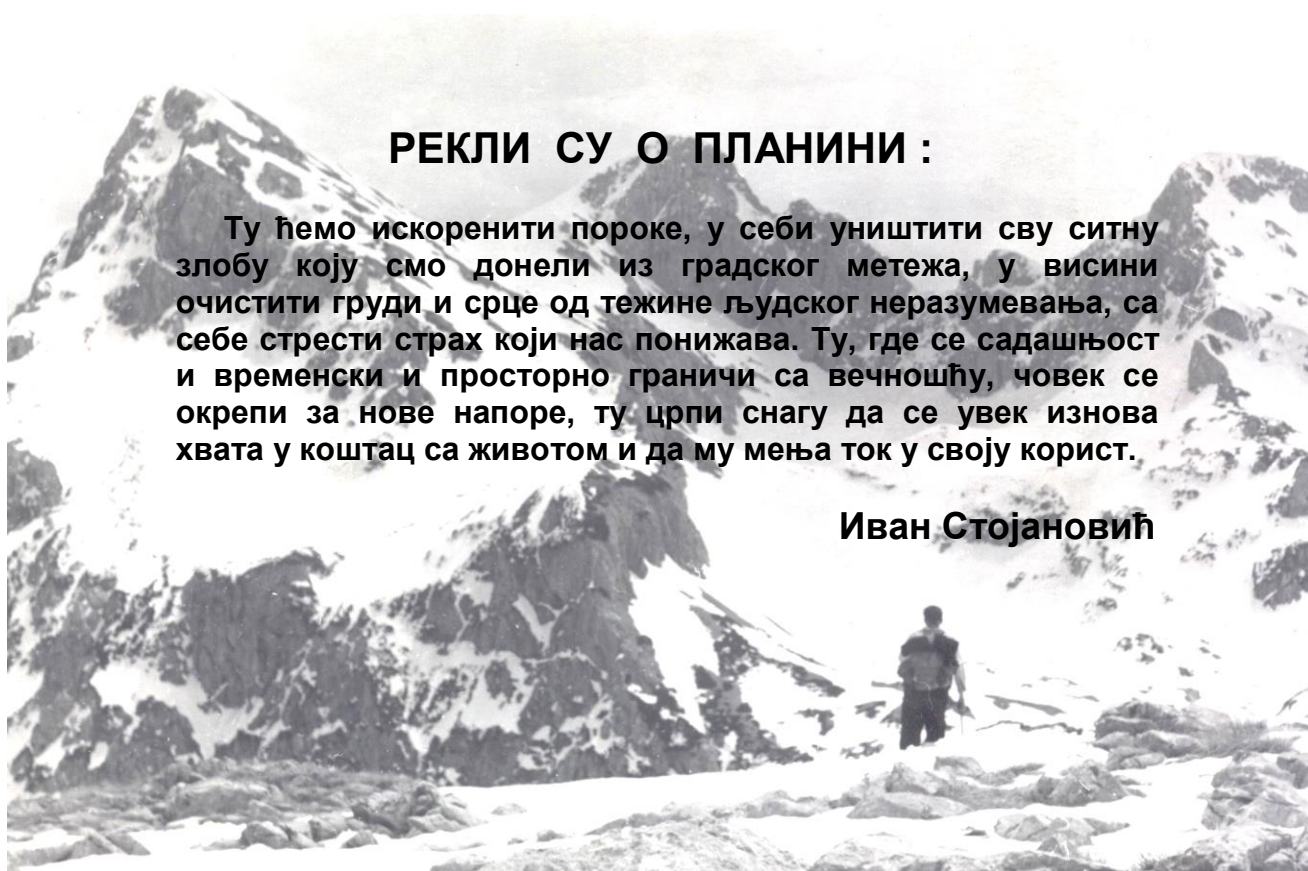
Чланови ПД "Раднички" који су ишли на туру Београд-Равна Гора:

- Бранка Кнежевић
- Љубинка Павловић
- Михаило Лазић
- Мирјана Лазић
- Анђелија Лазић

РЕКЛИ СУ О ПЛАНИНИ :

Ту ћемо искоренити пороке, у себи уништити сву ситну злобу коју смо донели из градског метежа, у висини очистити груди и срце од тежине људског неразумевања, са себе стрести страх који нас понижава. Ту, где се садашњост и временски и просторно граничи са вечношћу, човек се окрепи за нове напоре, ту црпи снагу да се увек изнова хвата у коштац са животом и да му мења ток у своју корист.

Иван Стојановић

Успомене из планинарске бележнице :

Пре пар година смо се договорили да сваке године, други састанак у априлу, посветимо нашим драгим члановима који нису више с нама, пењући неке небеске висове. Зато сада и овим путем, уз помоћ "неуредног и повремено вођеног" (како аутор каже), планинарског дневника Бранка Котлајића, помињемо двојицу његових и наших другара и пријатеља. Како их се сећамо данас, тако ће заувек, сигурни смо, остати у сећању свих садашњих, а и будућих чланова "Радничког".

Бранко Котлајић - ЖИВОТ СА ПЛАНИНАМА

Нешто ме незадрживо тера да пишем о себи и свом животу у планинама. Питам се због чега... Ишао сам у планине као и сви око мене, пењао се уз стрме стране као и други који су то волели...

Ипак, има нешто.

Унук Урош је ту. Често ме подстиче да причам, и слуша са великим занимањем. Ту су и унуке, нарочито Јелена. Стиже време и већ седи уз Уроша и слуша. Ту су и синови, који би желели да сазнају више о планинама и мени у њима. Ту су и планинари које волим и који ме воле, и чини ми се, поштују и цене.

Шта је са мојим друговима са којима сам годинама ишао по горама ? Нажалост, њих скоро и нема. Остао је само Мирко. Ретко га видим. Повукао се у себе и самује у својој тишини без слуха. Ја му се у том погледу примичем, а што је још горе, и очи ми постепено слабе.

Дакле, има много разлога да забележим моја сећања и тиме оставим и породици и планинарима траг о битисању групе високогораца и алпиниста из П.Д. Раднички, којој сам припадао свим срцем.

Од ране младости волео сам природу, посебно планине. Постао сам члан Савеза скаута Краљевине Југославије, и то треће чете "Синови слоге" - стега Београд. Други светски рат је прекинуо те дивне додире са планинама и природом. Остале су успомене на излете и логоровања, нарочито она у Овчарско-Кабларској клисури и Јужном Кучају, на Пасуљанским ливадама, у шумама манастира Раванице.

Прескочићемо рат, који је за мене био крваво планинарење. Имали смо мало могућности да се дружимо и проводимо време као други, који нису делили нашу ратну судбину. Једном од нас, Радољубу Јевтићу - Цикету, родила се идеја да се упишемо у неко планинарско друштво. Заједничким одласцима у планине, бићемо сами и моћи да се слободније дружимо. Речено - учињено. Уписали смо се у "Раднички" и то појединачно, а у размацама од два - три месеца. Ако се добро сећам, уписали су се : Радољуб Јевтић - Цике, Гиле Јовановић, Драгутин Симић - Гута, Слободан Станковић - Вава, Надежда Анђелковић - Кока, браћа Лазићи - Мирослав - Мира и Добрица - Баћа, Слободан Адум - Цоба, Миодраг Јовичић - Миша, Бранислав Милетић - Бане, Димитрије Ђорђевић - Кеша, Душан Милошевић - Дуле, Радивоје Вукотић - Рака, Михаило Коцић - Миле. Ја сам био негде на средини уписа. Било је то крајем 1950. године.

Временом смо се проређивали. Из много разлога, па и смрти. Остали су само Цике и Баћа. Међутим, сем њих двојице, била су још три дивна друга са којима сам интензивно ишао у горе. Били су то Живојин Градишар - Жика, Бранко Митрашиновић - Бата и Милорад Мирковић - Мирко. Нас шест смо били заједно кроз походе, успоне и друге догађаје у планинама. Ради тога, желим да, пре приче о збивањима у планинама, кажем неку реч о њима.

Радољуб Јевтић – Цике

Били смо вршњаци. Упознали смо се на самом почетку пунолетства, у тешким затворским условима. Од тада смо ишли заједно, путем који није увек био утабан. Онај наш планинарски пут, започели смо да се склонимо од погледа пазитеља. Слобода у природи и планинама нам је итекако одговарала, и нисмо осетили када смо постали заробљеници планина и чврсто везани за планинарство. После Зорана Камарита, Владе Живковића и мене, место председника Друштва преузима Цике. Он је дуго, дуго остао на челу Друштва. За то време "Раднички" је био Друштво чврстих момака (па и девојака) који су одлазили у високе горе, често са ужетом и клиновима.

Гро чланства Алпинистичког одсека Београда било је ту, као и најбољи београдски високогорци. Уосталом, АОб је и основан у просторијама "Радничког" у улици Жарка Зрењанина, онда Војвођанској.

Цике је у периодима вишедневних, спојених нерадних дана, водио групе у високе планине, и те групе су често биле бројне. Међу највећим је свакако она 15. марта 1958. године на заснежено Шару, са успоном на Љуботен. Ноћило се у завејаним бачијама. На врх од 2499. мнв. је изашла цела група од 36 учесника. Друга бројна група је ишла преко Муртенице и Мучња. Тура је трајала три дана. Било је 40 учесника и сви су изашли на Бријач (врх Муртенице, 1462 мнв.) као и на Мучањ (1534 мнв.). Бројни су били походи у Проклетије, рецимо, онај на Ђеравицу имао је 35 учесника, а бројни беху и одласци у Грбају. Било је то славно време "Радничког", када су се у походе "Радничког" укључивали чланови Победе, Јавора, Златара и других београдских планинарских друштава.

Ко је био тај Радољуб Јевтић, који је свој надимак Цике донео из младих дана. Био је висок око 175 цм. Смеђе косе коју је чешљао ка потиљку. Бркове није имао, али је зато имао маркантан нос који је од корена ишао полукружно ка носницама (супротно од прџастог). И он је био врло кратоквид и није био способан за службу у ЈНА, због чега је био задовољан, јер се спасао сремске кланице. Волео је фудбал, имао је снажне ноге и био је темељно грађен.

Да направим упадицу. Драги читалац се мора на то навићи, јер ће њих бити још. Ова упадица је поводом Цикетових, и не само његових, наочара.

Путовало је нас шест на Трескавицу. Купих ја толико карата. Уђосмо у аутобус и кретосмо. Убрзо ето кондуктера. Пружих му свих шест купљених карата. Гледа их он и пита за кога су (места нису била нумерисана, па сам се испред јер нисам подносио возњу аутобусом). Неокрећући се, кажем: "За све у аутобусу који носе наочаре." У аутобусу смех. У повратку кондуктер ми каже: "Ви инжењери погубисте очи читајући."

У аутобусу су били: Жика Градишар, Цике, Милан Матић, Беба Матић, Ева Мишиуревич (гошћа из Пољске) и ја. Да се вратимо Цикету...

Био је одличног запажања и духовит. Ту особину је често умео и да злоупотреби и тешко оном ко није умео да врати.

Опростите, опет упадица.

Пре неког времена сретох једну нашу, могу да кажем, бившу чланицу. Разговарамо, и она каже да јој се у Радничком, сем излета веома допадало другарство и ведар дух. Један другог "калпите", баш тако је рекла, и нико се никад није увредио. Сви се смеју, па чак и онај насамарени.

Толико, да се зна да је у Радничком било "калпљења", а да је родоначелник тога био Цике.

Био је он у то време једини председник планинарских друштава у Београду који је водио и учествовао у свим походима, па и излетима. У осталим друштвима председници су били политички јаки, а у планинама слаби, боље речено невидљиви. Сећам се једног саветовања на Космају.

Сакупљени седимо пред ондашњим домом ПД "Златар" на Паљевинама. Чекамо председника. Долази дугачак црни мерцедес. Зауоставља се пред нама, истрчава шофер и отвара врата. Излази председник (е, сад би ви и име...) у виндјакни, пумперицама, вуненим доколеницама и гојзерицама. Међутим, представа још траје. Шофер опет трчи, отвара пртљажник и придржава ранац (као да је капут), који председник прима на леђа. Прилази нама да се поздрави. Ми устајемо, чак се чује и понеки аплауз. Ви би опет име...? Не. Саветовање може да почне.

Ово је била упадица, али нећу сад да се извињавам, јер ево још једне, кроз анегдоту из првих година планинарења по Другом светском рату.

Пролећни дан планинара. Композиција од десетак фургона, на којима је још писало "40 људи, 8 коња", стоји. Планинари се у зору искрцавају на некој станици у долини Ибра. После пробраних говорника, постројени крећемо узбрдо. Напред је опет неки председник (опет сте радознали, жао ми је...), а ми за њим. Саша Васиљевић и ја смо скоро иза председника. Високо пред нама иде погрбљена старачка прилика и ми јој се брзо примичемо.

"Здраво, друже" – каже председник.

"Бог ти помог'o", одговара старац. Окреће се и гледа дугу колону испод нас и пита :

"Која сте ви војска?"

Председник објашњава ко смо, а старац пита ко нам је вођа. Ово као да наљути председника, па се избрецну да нема више вођа.

"Но ?" (читај "него"), пита старац.

"Сад је руководилац" каже председник.

"Е", каже старац, "код нас се руком воде само волови".

Председник пружи корак, а ми за њим.

Међутим, тај ништазначећи израз се уврежио, као и многи други. Рецимо, сад је уобичајено да неки представник или делегат говори испред своје организације, а не у име. Упоредимо како то звучи када суд суди испред закона, а не у име закона; или, што је још горе, да полиција лишава слободе испред закона. Тада увиђамо сву бесмисленост партијског речника.

Упадица је била дугачка и ја се дугачко извињавам, али је била корисна да би се упоредио наш председник, који је насупрот многим другим, био веома активан у планинама. Тога ради, Друштво нам је ваљало. Још једном извињење, па да се вратимо Цикету.

Био је одличан шахиста, чини ми се првокатегорник или мајсторски кандидат. Када смо, због лошег времена, седели у дому, он је лежећи на кревету, далеко од табле, побеђивао све редом. Шах је оставио због планина и није му било жао. А ни нама.

И њему је, као и Добрици Лазићу, дуван сметао, али није могао да га остави све док није постало критично. Временом се стање погоршавало. Гушила га је астма, па је користио пумпицу и неке снажне лекове. Када смо он и ја прослављали 40-годишњицу нашег планинарења, није могао на Субјел. Остао је крај аутобуса и погледом нас испратио. Мора да му је било веома тешко да гледа леђа планинара који замичу узбрдо ка врху. Кажу, да је

тим лековима ослабио срце, и једно поподне у својој кући, пао је са столице, и то је био крај. Крај једног планинарског дива који је најлепши део живота провео у планинама, водећи младе и одушевљавајући их, посебно високим горама.

Ја, уз Мирка, остајем све више сам. Да ли је то нека врста среће за моје преминуле другове да о њима има ко да каже и овим записима отргне их од заборава ?

Ето, ово су мом драгом Цикету речи уместо воштанице.

Добрица Лазих – Баћа

Звали смо га Баћа. Тако га је звао његов брат Мирослав, па смо и ми спонтано прихватили то име. Била је то људина у путом смислу речи. Висок око 190 цм и складно грађен, па чак и крупан. Био је црномањаст, са таласастом косом и уредно поткресаним брковима. Поседовао је пун и топао баритон, који се уклапао у крупну мушку појаву. Прича се анегдота са радног места. На почетку неког састанка у комори, где је Баћа радио, председник коморе, невидећи уобичајену записничарку, запита да ли је присутна другарица записничар. На то се чу дубок Баћин баритон " Овде сам", што изазва општи смех и очити бес председника.

Сећам се друштвеног логоровања на Дурмитору крај Црног језера. Од телохранитеља и дворјана црногорског председника Блажа Јовановића речено нам је

јда ће нас обићи председник и да се припремимо. Ми ништа. Сутрадан долази Друг Блажо са свитом од скоро 20 људи. Долазе у сакоима и машнама и поштено се зноје на јулском сунцу. Труде се да ухвате бар мало хлада под смрчама, али мало коме то успева. Послужисмо га кафом, а он формално опчињен Баћом, проглашава га Његошем , наравно питајући га за црногорско порекло. Био је очито разочаран кад чу србијанско, и то крај равног Дунава. Задржао се у логору дуго, а кад је отишао, вратила су се двојица из свите и изложила нас јавној критици што нисмо за председника испекли јагње. Ми опет ништа.

Кад смо код дурмиторског логора, да испричам још једну згоду. Онако крупан и снажан, узео као од шале у наручје једну од крупнијих планинарки и пође са њом у Црно језеро. Она завапи : "Добрице, пусти ме". Кад то понови и трећи пут, Баћа је буквално пусти. Паде плъштимице и потом, трљајући болна места, опет завапи "зашто ме пусти"? Он слеже раменима и прокоментариса : "Што ти је жена, прво тражи да је пустиш, а кад је пустиш, пита зашто је пусти..."

У тој мужевној појави била је једна остелјива и нежна душа. Већ сам више пута рекао, па да опет поновим – када је о Баћи реч, увек се сетим стихова песника М. Јелића, који је писао песме о српским јунацима из Првог светског рата. Опевајући једног јунака, написао је : "Крв јуначка, душа девојачка". Таквог сам га увек доживљавао. Своју девојачку душу прикривао је некаквом грубошћу, па чак и уобичајеном српском вулгарношћу. Ради тога, они који су га површно знали, ценили су га за сирову мушкарчину.

Често смо заједно ишли у планине. Много их је волео и веома осећао. Сећам се да је много пута застајао пред новим видицима и усхићивао се гласно, често на гореописани начин. Понекад ме молио да снимим оно што је пред нама. Показало се да су то били успешни пејзажи, а не само снимци за успомену. Велика је штета да није ни снимао ни

писао, јер онај који је као Баћа осећао планину, морао је да почне са таквом делатношћу. Сигуран сам да би то било добро и успешно.

Сећам се још једне згоде. Приликом градње дома у Грбаји, Добрица је дошао да ме замени на неколико дана. Те вечери, ушао је у празан шатор да легне. Упалио је свећу да би извадио врећу и припремио се за спавање. Утом, из мрака зачује глас "гаси светло". Баћа се осврне и послушне. Тишина. Настави распремање, али се опет зачује исти глас "гаси светло, кад ти говорим". Баћа угаси свећу, заврши припреме у мраку и леже. Ујутру, пита Баћа Авдо – мајстора који је зидао дом, зашто му је наредио да гаси свећу? Овај то одриче и настаје убеђивање. Ситуацију је разрешио његов син Суљо, који рече да Авдо, његов отац, по сву ноћ прича у сну и командује. Узгред речено, Авдо је имао седам кћери које су се редом рађале, док се као осмо дете није родио син Суљо. Пита га Добрица:

"А што, Авдо, не роди још једно, па да ти Тито буде кум ?"

"Шћео сам ја, ал' није могла жена. Прошло јој време".

Питам га како му се зову женска деца. Броји Авдо на прсте, али никако код седмог прста да се сети једне кћери. Броји поново, али јок, ништа. Одосмо на посао, и законачисмо. Одједном, усред ноћи, неко ме снажно и упорно зове. Авдо. Искачем из вреће, слутећи неко зло. Одазовем се.

"Мунира", виче Авдо.

"Шта ти је то ?"

"Па, моја шћер !"

Узех ваздух и избројих до десет, па у врећу. Грешни Авдо је цео дан и ноћ мислио на име кћери.

Добрица се са Авдом одлично слагао. Стрпљиво је слушао углавном незанимљиве догађаје из његове породице и Гусиња. Обилно га је дуванио. По мом повратку, Авдо се увек лепо и китњасто сећао оне "јуначине и доброг чо'ека".

Да испричам једну типичну Баћину згоду са Прења. Око подне, по највећој херцеговачкој врућини, пошли смо са Борачког језера уз Борачку Драгу на Прењ. Требало је прећи скоро 1000 метара висинске разлике по спарини и неиздржљивој врелини. У мркли мрак излазимо на површ. Дижемо шаторе и палимо ватру. Кобасице су на штапићима над ватром и почињемо да се враћамо у живот. Тада наступа Баћа. Вади из новчаника 5000 динара (то је тада била највећа банкнота) и каже да је даје оном ко вечерас покаже да је мушко. Уморни и пребијени, гледамо га кисело.

Пушио је доста, што је постепено смањивало његову кондицију. На молбе и опомене да се уобличи, одговарао је у његовом стилу, да је боље да ћутимо јер ће почети да наплаћује дим од његових цигарета који бесплатно удишемо. Каснија операција на плућима зауставила је његову богату активност у планинама. Зато је био уредан четвртком на састанцима. Не само уредан већ и врло активан.

Последњи пут били смо заједно на излету 1991. године. Био је то излет Радничког аутобусом (који је био пун) до мог дома под Маљеном. Уприличен је јер смо Цике и ја обележавали 40-годишњицу планинарења. Пре ручка (био је пасуљ из казана) ишли смо на Субјел (925м) а међу онима који су изашли на врх био је и Добрица. Био је у планини, после дуже паузе, и био врло задовољан, па ми у силаску рече да није још за бацање.

Ипак је копнео. Угасио се 1993 године. Остао је вечно у мом сећању. Био је одличан друг, истрајан и издржљив. Сигуран сам да га сем мене неће заборавити и сви они који су били бар једном у планини са њим.

БИЛТЕН "ПД РАДНИЧКИ" излази захваљујући вашим прилозима, сугестијама, текстовима и фотографијама. Достављајте нам све што може допринети развоју и афирмацији планинарства. Уредништво се унапред захваљује на сарадњи.

